

Pri tej zadnji tečki jem vekipi ponos, ker svobodni hoče biti v svobodnih višavah in pa — vsekodobno se da peljati od vodaikov po nadelanih potih, tudi v prosti nepokvarjeni naravo, tje kjer se stavijo turistu nalože in iste z uspehom reševati, tudi tje hočejo iti svobodno!

V kočah pa zahtevajo neoviran vstop v vsakem času, zato so člani S. P. D. društva pa, kateremu se je od gotovih strani navzeto, da so bile koče najdene v merdu, povzročene po teh planincih se prvič kliče, da to ni res, ker toliko vesti ima vsakdo, da pospravi to, kar je razvlekel, drugič pa, da naj oskrbniki pospravijo, zakleno in zakopljeno posodo magari v Bogatin in naj čuva vse sedmoglavi zmaj — samo ključa, posteli, odej in kurjave ne; ker dober planine ne potrebuje vsega komfora, ker male potrebne stvari prinese lahko seboj!

Nihče, nihče nam ne bode kratil prostosti v jasnih višavah!!

Planinski pozdrav!

Drew.

Tužni glas iz Zugorske doline.

Črni oblaki se zbirajo nad prijazno zagorsko dolino. Od zanesljive strani smo izvedeli za tajne načrte, katere je nemška klika s socijalno demokrati skovala, da se zada gotovim osebam smrtni udarec.

Ce se bode te osebe strmoglavilo oziroma nekatere pri rudniku uslužene Slovence in druge uničilo, potem pa bode Zagorje zopet lahko postal nemško s pomočjo socijalno demokratične stranke. — Da so socijalni demokrati oficijalno izdali v "Rudarju" ferman, v katerem pozivljajo na bojkot, da se mora steheri Slovenec bodisi trgovcev, gospodinjic ali mali obrtnik uničiti, ce se zaveda svoje narodnosti in da javno obsoja gonjo, katero pri nas dela socijalno demokratična stranka, ki ji je duševni vodja slovenski javnost dobro poznani sovražnik Slovencev Cobal.

Naši obrtniki so proti bojkotu, katerega je baje Cobal provzročil, že na postavnem mestu vložili svoj protest. — Kajti kaj takega kakor je socijalno-demokratična stranka prozvočila v Zagorju presega že vse meje. Da v svojem strokovnem listu, kateremu je odgovorni urednik M. Cobal s podpisom pozivljajo k bojkotu nevdeno delavstvo proti nam zavednim Slovencem, ker nočemo trobiti v Cobalov rog in mu pomagati graditi mostu do Idrije ali bog si ga vedi, kaj se vse, to je že skrajna nasilnost.

Mi smo z mirnim sreem pripravljeni na načrte, katere so skovali nemurji in socijalni demokrati, vemo dobro, da so zmožni vsake najgrše lopovščine, in tudi dobro vemo, kdo je duševni vodja vseh teh gredih dejanj, katere so do danes nam že zadali in katere še imajo v svoji duši skrite. — Mož, ki je zmožen uničiti svojega lastnega pristaša, kateri je družinski oče in lažni nahujskati njegove pristaše proti njemu, da bi ga vrgli na cesto in mu ne dali običajne nagrade, se bode pač z mirno vrestjo vrgel na zavedne Slovence in vsakemu kateremu bode le mogel; bo zadal kakšen udarec. — Človek, kateri se je izjavil, da se tudi s hudičem zveže, samo da bi zavednega Slovence, ki je oče mnogoterim nedoljnim otrokom, uničil in spravil ob službo — je socijalni demokrat, in hoče biti vodja tiste stranke, ki si je na svoj prapor zapisala: "Svobodo".

Boj v našem ogroženem Zagorju je vroč, boj katerega bijemo za svojo materno pravo z našimi odpadniki je tem ljeti, ker oni se ne bijejo »z umna svetlim mečem«, ampak z denuncijacijami, lažmi in intrigami. To najbolje občutijo uslužbeni rudnika in drugi zavedni Slovenci. — Kajti naši sovražniki se predobro zavedajo, da našega bojnega kopja ne morejo razbiti če bi se z umom meča bojevali, za to pa hočejo strmoglaviti in uničiti vsakega zavednega Slovence.

Kakor smo že poudarjali: z mirnim sreem čakamo na izvršitev peklenskih načrtov. — Ne bojimo se javno priznati, da smo zavedni Slovenci in da budem do zadnje srage krvni branili slovenski značaj zagorske doline in če tudi korakate preko naših trupel. Preverjeni bodite, da naša naravnost, katerega mi danes vzgajamo v narodnem duhu, se bode nad vami za vaša podla dejanja tem kruječe maščeval.

Odkrito smo povedali vam odpadniki slovenskega naroda, da se ne bojimo. — Torej pričnite z lopovščinami!

Na prednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

V Ljubljani, dne 1. septembra 1910.

Ravnateljstvo.

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

2

zopet jasno dokazali, s kakim ostrežom imamo posla in se moramo ž ujim biti na življene in smrt, in kakšna je skrb e. kr. oblastev za javni red.

+ **Sumljivo dobrikanje in kvalisanje.** Pisajo nam iz Trsta: Po nedeljskih, za italijansko kulturo sramotnih dogodkih, se tržaški »Piccolo« — ta »duševna hrana« vseh omenjenih avstrijskih Italijanov — v dolgem članku in na zelo »sladek« in sumljiv način dobrika tržaškim slovenskim okoličanom, češ, da so zelo pametni in taktni ljudje, ker niso poslušali glasu slovenskih agitatorjev v mestu in se niso udeležili nedeljske, proti Italijanom naperjene slovenske provokacije. Ze najmanj 14 let ni bilo čuti v predalih »Piccola« take »pohvale« na račun tržaških slovenskih okoličanov. Godilo se je to v onih časih, ko so Italijani pod firmo znanje »Cikorijec« ob času volitev lovili v svoje politične zanke slovenske koline. Kako neki to, da je »Piccolo« kar načinok postal tako »dobr« prijatelj okoličanov, bo vprašal marsikdo, ki pozna strupeno sovraštvo tega lista do vsega, kar je slovenskega. No, vsa ta »pohvala« in to dobrikanje je popolnoma enostavno: »Piccolo« in njegovi zaplečniki se boje, da bi se ne dvignila okolica proti onim Italijanom, ki bivajo po okolici ter jim vrnula milo za drago; se boje, da bi za Italijane ne nastopili zopet taki časi kot leta 1897, ko je za časa nepozabnih volitev divjal nad tržaškimi Slovencem v vsej svoji strasti irredentno-kamorističen furor, katerega posledica je bila, da se ni upal delj časa noben Italijan iz Trsta prikazati na okoličanska tla in na Kras. Ponovitev teh časov, ozir. reakeije od strani Slovencev se boje ti stari grešniki, zato se sedaj ližejo zunanjim Slovencem in se omujejo v napadaju samo le se na mestne. Ali vsem tem italijanskim in češuškim hinavcem bodi povedano, da je danes že v samem mestu toliko Slovencev, da bi se ob potrebi lahko brez skrbi in strahu postavili po robu italijanskim vandalam, med mestnimi in okoličanskimi Slovencem je pa medsebojna ljubav in harmonija tako popolna, da je potreba le iskrice in plamen reakije svigne ne le v Trstu, temveč okoli in okoli istega.

+ **Sadovi klerikalne politike.** Kaki grozni škodljive so klerikale za ljudstvo, to uvidijo ljudje navadno takrat, ko je že prepozno. Tako se zdaj tudi štajerski kmetje, zlasti pa vinoreje, bridko kesajo, ker so pri zadnjih deželnozoborskih volitvah izvolili same klerikale. Ti klerikalni poslaneci niso ljudstvu čisto nič korigili, pač pa so mu napravili ogromno škodo. Vsled klerikalne obstrukcije je se ustavila v slovenskem delu štajerske dežele različna regulacijska dela. Klerikalna obstrukcija je požrla tudi dvesto tisoč kron brezobrestnega posojila, ki je bilo namejeno slovenskim vinorejem. Tako skrbe štajerski klerikale za svoje volilce. Kako skrbe za svoje volilce kranjski klerikale, o tem bi vedeli marsiksi kovedali volilci v Beli Krajini. Zato bodo pa tudi pri prihodnjih državnozoborskih volitvah nagnali klerikalne agitatorje, da se ne bodo nikdar več upali v Belo Krajino.

+ **Zupniki v nevarnosti.** Katoliškega župnika, ki je kanonično pravilno umeščen, je bilo doslej nemogoče odstaviti. Zgoditi se je to moglo samo na podlagi kanoničnega procesa, v katerem je bil župnik obsojen, drugače absolutno ne. Sedaj je pa pače izdal dekret, s katerim je župnika na milost in nemilost izročil njihovim škofom. Po tem najnovjejšem dekretu ima škof velikansko oblast nad župniki. Kadar hoče, pa ga lahko spodi. Papež je namreč dal škofu oblast, da lahko administrativnim potom župnike odstavlja in odstavlja jih smejo pod takimi pogoji, da se lahko reče: vsak župnik je izgubljen, če se škofu zameri. Hlapcu in dekli mora gospodar službo odpovedati, župnika pa škof lahko spodi, ne da bi mu službe odpovedal. Papež je določil več slučajev, v katerih sme župnika odstaviti: če je župnik bolan na umu ali na telesu tako, da svoje službe ne more opravljati; če ga ljudstvo ne mara, četudi ne splošno in četudi ne upravičeno; če je župnik prišel na slab glas pri resnih in spoštevanja vrednih ljudeh; če je storil tajne grehe, ki so pa prišli na dan in provzročili pohujšanje; če slabo oskrbuje cerkveno premoženje; če zanemarja svoje posle, delitev zakramentov, pouk itd. in če je škofu v važnih stvareh nepokoren. — Na kratko povedano: škof lahko župnika odstavi, kadar hoče, kajti po papežu določeni pogoji so zanke, v katerih lahko obvisi tudi najbolj častitljiv človek. Za župnike so prišli časi velige nevarnosti inogniti se bodo mogli teh nevarnosti, samo, če bodo hudi agitatorji in vztrajni zbiraleci denarja.

— Za konservatorje v centralno komisijo za umetne in zgodovinske

spos忠alno je imenoval nasledni ministri: srednješolski profesorji Evgenij Jarec, Antonij Jordánovič in Milivoj Pajka v Ljubljani.

— **Složka sestreljega nedolžnika** na Kranjsku s sistemiziranim dohodki sedmoga činovnega razreda je razpisana. Prošnje je poslati do 23. septembra potom pristojnih oblasti na predsedstvo kranjske deželne vlade.

Starci slovenskih realcev v ponik. Na ljubljanski realki so A in B (oziroma tudi C) oddelki; po vsej je učni jezik nemški, le veronauk se uči v B (in C) oddelki I. in II. razreda slovenski in slovenščina je po vseh B (in C) oddelkih obvezan predmet. Po zakonu, ki ga je sklenil svoj čas deželnih zbor kranjaki, mora vsak učenec, ki je zglašil slovenski materijal, vstopiti v B - oddelek. Kdor je v A - oddelku, velja torej kot Neme. Žalibog se pa dogajajo vsako leto slučaji, da nezavestni ali premalo poučeni starci zglašajo sinove za A-oddelek, češ, da se bodo naučili več nemščine in da je enega obveznega predmeta manj. Ti otroci so torej vpisani kot Neme! Tako ravnanje je nečastno in nespatmetno. Če daste otroke v A - oddelku, se v nemški družbi kmalu ponemčijo, obenem so oškodovani, ker se ne učijo slovenščine. — Kdor zatajuje narodnost svojih otrok, ni Slovenec!

Poročil se je 5. t. m. g. Jernej Erman, dež. oficijal z gd. Ivanko Jegličevi z Podbrezij. Cestiamo!

Poroča. Danes se je poročil g. Josip Zaggar, asistent e. kr. državnih zelenic na Opčinah, z gospodčino Franico Ulagom iz Kanala na Goriškem.

Oficirske služe bodo odpravili. Z uvedbo novega brambnega zakona in s tem združeno dveletno službeno dobo bočje odpraviti tudi oficirske služe. Da se pa oficirjem omogoči, da si drugje preskrbe potrebui personal, kar je s sedanjim ekvivalentom za oficirske služe nemogoče, bodo tega zvišali. S tem bo odpravljena tudi razna zloraba oficirskih slug, katero se je tolikrat lahko opazovalo.

Čebelarski shod v Čušperku. Osrednje čebelarsko društvo priredilo, v nedeljo, 11. t. m. ob 3. uri popoldne čebelarski shod pri čebelnjaku gosp. Žitnika. Predaval bo zastop. osr. društva g. nadučitelj Likozar o naprednem čebelarstvu in o pravilnem oziromanju čebel.

V cerkvi kadil. 18letni posestnikov sin Ignacij Prah iz Pokoš v mariborskem okraju je dne 29. junija t. l. kadil med cerkvenim opravilom v župni cerkvi v Sloven. Bistrici. Prah je bil radi tega v Mariboru obsojen na 14 dni zapora.

Tatvine v cerkvi. V noči od 7. na 8. januarja t. l. je bila okradena cerkev sv. Jakoba v Opatiji, a v noči od 22. na 23. januarja t. l. je bila pa okradena župna cerkev v Kastnu. Tatovi so odnesli raznih dragocenosti v skupni vrednosti 1570 K. — Tatovi so namreč odnesli monštranco, eborij — hlostijo so raztresli po oltarju — Materi božji so sneli z glavo v kruno, uhane iz uses in zlat prstan z roke, a obenem so sneli malemu Jezusu kruno z glave. Reška polica je slednjič izsledila tatove. Ti so: 25letni Anton Reichel, mesar iz Moravske, 26letni Karel Podlesnik, mehanik iz Zagorja ob Savi, 32letni natakar Josip Reiner z Dunaja in 26letni Karel Höhlther iz Tulna. Dne 5. septembra so ti štirje gospodje moralno odgovarjati na tržaškem deželnem sodišču radi rečenih tatvin. Vsi štirje so bili — seveda po njih izpovedah — popolnoma nedolžni. Vendar je pa sodišče obosodo: Reichelma na 18, Podlesnika na 20 in Reinerja na 10 mesecev ječe, dočim je Höhltherje oprostilo.

Umirajočega okradel. V bolnišnico usmiljenih bratov v Zagrebu so prinesli dne 5. svečana t. l. nekega Tomaža Matuzina, ki je že skoro umar. Denar, hranilno knjižico in uro z verižico je dal pod svoje zglavje. Naslednji dan je Matuzin umrl. Za strežajo je bil takrat v bolnišnici Martin Zavrič iz Malega Obreža pri Brežicah. Umirajočemu Matuzinu je izmaknil Zavrič uro in verižico, 5 do 7 K drobiža in knjižico, v kateri sta bila dva 50kronska bankovca. Zavrič je kmalu nato v bolnišnici odpovedal službo. V tork je bil radi označene tatvine pred okrožnim sodiščem v Celju obsojen na pet mesecev težke ječe.

Konjsko meso je 30 ljudi zastrupilo. V vasi Mičič pri Šimohorju na Koroškem so zaklali nekega bolnega konja. Ljudje, ki so to meso zavili so vsi oboleni in sicer so bili zastrupljeni. Zdravnik jim je dal protistrup in jih je vse rešil.

Devetnajstletno dekle ingašilo. V Gorici je izginila 19letna hči nekega kleparja. Pustila je pismo, v katerem pravi, da si vzame življene. Dasi jo povod isčejo, je vendar ni moguče najti.

Konsan Štrajk. Črkostavei v »Hiljajski tiskarni« v Gorici in nekaj

zavajnosti. Danes se boje že zavidi do lati.

Gospom vojska. V Pulju se je vrpel domobranski vojak Franz Gustin pod vink, ki ga je popolnoma zmčeval. Gustin je umrtil, ker ga je kričil o dolžnosti.

V ljubljanski ekclievl vlada v nekatrorih vseh griza s tako silo, da je otvoritev dol na nedolžen čas odločen vladne.

Stotnik in krava. V Rojanu pri Trstu se je splašila neka krava ravno, ko je šla mimo ena ena stotnja pešpolka št. 97. Krava se je zaletela v konja, na katerem je junaka sedel stotnik Viljem Habich. Z rogovji je krava nabodila konja, da je z jezdcem vred padel. Konj je poginil, stotnik pa je hudo poškodovan obležal brez zavesti.

Samomor v tujini. Pod tem naslovom je poročal »Slovenec«, da se je v Saldenhofenu usmrtil delavec Železnik. Torej naša slovenska Vzemečna na Štajerskem je pri »Slovenčevih« — Saldenhofen v tujini!

Razveljavljena sodba. 17letni posestnikov sin Ivan Bukošek iz Stranice pri Konjicah je bil spomladi pred porotnim sodiščem v Celju obsojen radi umora nekega dekleta na sedem let ječe. Kasajciški dvor je pa zdaj sodbo razveljavil, ker ni bilo dovolj dokazov za umor in ker se je javil nek slaboumen človek, ki trdi, da je sam zaklal dotičnega dekleta.

Podplatil se podplaže. Avstrogrski izdelovalci podplatil so sklenili, da bodo zopet zvišali cene svojim izdelkom.

Umori, samomori in nezgode v Graden. V minolem mesecu sta se prijetila v Graden dva slučaja poskušenega umora, en uboj, osem samomorov, šest poskušenih samomorov in štiri smrtne nezgode.

Dívjak. V Žitnici blizu Šibenika se je kmet Baljak sprl s tremi brati, ki se tudi pišejo za Baljake. Ko je stric kmeta Baljaka čul prepis, je skočil v svojo hišo po puško ter na mestu ustrelil dva brata, tretjega pa težko ranil.

Nesrečen kmet. V Tominjah pri Il. Bistrici je kmet Ivanu Kraševu na 28. maja t. l. strela udarila v hišo, ki mu je s celim premoženjem popolnoma pogorela. Zgorela mu je tudi krava in 2 prešiča. V nedeljo 4. septembra mu je strela zopet ubila dve lepi mladi kravi. Pač, ubog kmet!

Elektroradiograf »Ideal«. Zrazen glavne pošte ima od srede, dne 7. septembra do petka, dne 9. septembra sledenji spored: Romanje in slavnosti v Montevergne. (Po naravi.) Huda skrivnost. (Komično.) Tekme med ognjegasci v Tokiu. Japonsko. (Zanimiv naravni posnetek.) Vsled praznika na četrtek se vrše dijaške predstave v petek od 4. do 6. popoldne. Oba portreta. (Drama.) Luka zločinec. (Komično.) Zadnja predstava se ob lepem vremenu vrši na prostem. Dodatek k zadnjemu dvema predstavama ob 7. in pol 9. Iščem model. (Komično.) Jeanne Ejre. (Drama, dolga krasna projekcija.) Obsedeni rog. (Komično.) Vsa torek in petek od 6. do 10. so deluje sl. Slovenska Filharmonija.

Ameriške novice. Nesrečen m o Alojzij Zalar, ki ima zelo dobro službo v Pittsburghu. Pa, se je nedavno poročil s hčerjo zloglasnega Gosarja, katerega hčerja prav dobro poznajo v Celju, v Gorici in razni župniki na Goriškem, Primorskem in v Samoboru na Hrvaškem. Gosar pregovoril svojo hčer, da je postila svojega moža zapreti, med tem časom so mu na Gosarji vse pokradli, na to pa pobegnili. Zalar je zdaj ob ženo, kar je pa še mnogo hujše, tudi ob vse premoženje. — **Ponesrečil** se je v Evelethu. Min. Janez Ambrožič. Vsel se je wanji premog, da je bil takoj mrtev. Oženjen je bil še tri mesece.

Zaklalo se je v mestni klavnic. Od 21. do 28. avgusta 77 volov, 4 krovne, 11 bikov, 126 prašičev, 144 telet in 98 koštrunov. Upetjalo se je zklane živine: 3 prašiči, 10 telet in 127 kg mesa.

Oznanjavalc jeseni so že tukaj. Skoraj nič nismo se zavili vročega poletja in že se nam ponuja neprijetna jesen. Kmetovalec je začel spravljati svoje pridelke, na trgu imamo že najpoznejše sadje, meščani se prekrbujemo s kurivom, letovišča se praznijo, turist bode vrgel kmalu svojo palico v kot, vlaki so polni prtljage družin, ki se vracajo zagorelih in svežih obrazov na svoja stalna domovja, po mestu je iagnila dolgočasna poletna praznina in nastalo je zopet običajno vrvenje po ulicah. Vojaki vrskajo po vajah in štejejo že ure, kdaj se povrnejo žopet v zlato prostost. Noči so postale dolge in hladne. Difjaki prihajajo trumoma, okrepeči nazaj, ter se naseljujejo pri dijaških mamicah, kjer se bodo zopet pripravljali za svoje poklice. Hrami mu so se odprli in kujigarme imajo polno posla. Na trgu je postal s knjigami živahen promet in mladi »trgovci« kupčajojo s »čepki«, da je veselje. Potihnilo se tice - počne, tov

o tem oznamenje svojega največjega prijatelja, a tudi dobitka - človeka; — da se bodo morali čimprej prekrbiti s kožnino.

Najdeno kolo. Te dni je bilo najdeno v cestnem jarku med Učakom in Trojancami črno pleskano »Puhelko«, prostega teka, z veliko prestavo, na sprednjih vilicah je imelo pa vytisjeno črno T. — Lastnik naj se zanj zglaši pri mestnem policieskem uradu, ali pa na orožniški postaji v Trojancih.

Arteiran je bila danes ponoči 30letna dñinarica Ivana Grmekova, rodona iz Vodice v kamniškem okraju, ker ima za mesto prepovedan povratek. Oddali so jo sodišču.

S ceste. Ko je včeraj popoldne nek voznik pustil na Karlovski cesti vprežena konja brez nadzorstva, sta zavila na neko dvorišče, kjer je prišla pod voz neka 70letna ženica, ki se je pa k sreči le lahko telesno poškodovala.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 45 Makedoncev, 25 Hrvatov in 70 Slovencev; nazaj je prišlo pa 40 Hrvatov.

Izagubljeno in najdeno. Nek go spod je izgubil, odnosno nekje pozabil črni svilnat dežnik. — Zasebnik Beno Putiani je našel srebrn obesek. — Solska učenka Ljudmila Moharjeva je našla v belem robcu zavito manjšo vsoto denarja. — Najdena so tri solska naznana, in sicer I., II. in III. razreda mestne deželke ljudske šole, kakor tudi spricelovalo o lepem vedenju neke gospodične. Izgubitelji jih dobi v osrednji policejski stražni.

Društvena raznolika.

Velika komarjeva veselica pevskega društva »Slavec« vrši se na praznik, t. j. četrtek, dne 8. t. m. na »Zajčevem razgledu« z vsem prvotnim obširnim sporedom, kateri obsegajo najraznovrstnejše zabavne, tudi povsem nove točke, katerih dosedaj v Ljubljani še ni bilo videti, osobito mehanična razgledna panorama in nad 3 metre dolgi daljnogled, s katerim se tudi okoli vogla vidi. Začetek ob 3. popoldne. Sodelovali bodo 2 godbi, ena pri ljudski veselici, druga pri gozdnici veselici in pri plesu. Pri prvi kapljicji, kjer bodo za prigrizek dobiti tudi pristno, na solnec sušeno komarjevo bedro in ob veselju rajanju pa se bodo tudi ob slučajno hlađenem vremenu vsakodobno lahko ogrel.

Zatorej jutri v četrtek vodijo v celo v osrednji policejski

ročilo izide v »S. V.« Telovadni program se ni mogel nadaljevati, strahovit našiv je pregnal telovadec in občinstvo v »Društveni dom«. Tu se je pričelo delo za nešte ročice, da se je moral človek nehotič spomniti na Schillerjev Zvon, proslavljajoč vrlo hišno gospodinjo. Moralen uspeh je bil vsled dejja samo poloviden, v splošnem je vendar videti, da se je jeli kameniški Sokol čedno razvijati, od naraščaja pričakujemo mnogo. Gmoten uspeh se sodi na prav dober. Naprej, vedno dalje in više!

—
Tržaško kolesarsko društvo Balkano priredi dne 25. septembra t. l. veliko cestno dirko za »Primorsko prvenstvo« za l. 1910. ob proggi Kanal - Solkan - Gorica - Miren - Sv. Ivan - Nabrežina - Prosek - Općina Cilj: Vrdela pri društveni krčmi. Skupaj 74 km 500 m. — maksimalni čas 3. ure. Začetek dirke točno o poludne. Daril je sedem, in sicer zlate, srebrne pozačene, srebrne svetinje in krasne diplome. Došlim v maksimalnem času bakrene posrebrene svetinje. Zmagovalec tekme dobije še prav prvenstvo. Vloga za dirkače 6 K in je treba poslati na društvenega blagajnika, gosp. Anton Podbrščeka ul. Stadion 10/I vsaj do 20. septembra, s katerim dnem se prijave zaključijo. Dirke smejo se le udeležiti člani primorskih športnih društev. Natančni programi in pravila za to dirko, se bodo razposlali tekom tedna. Po dirki se bode vršila v »Narodnem Domu« pri Sv. Ivanu veselica, pri kateri se razdelijo nagrade.

Prosvečta.

Zaupni sestanek narodno - radikalnega dijaštva. Včeraj dopoldne se je otvoril v »Mestnem domu« zaupni sestanek nar.-rad. dijaštva, ki je bil sklican pod devizo »revizija programa«. Seveda ne revizija v tem smislu, kot da bi dosedanj program več ne zadoščal in bil potreben preureditev; kajti dosedjanji program narodno - radikalnega dijaštva zadostno popolnoma, ne potrebuje za sedaj nobenih izprenemb in nobenih dodatkov. Gre se le za to, da program poglobiti in pred vsem najti še večji krog tistih, ki bi ga uresničevali. — Zborovanju je predsedoval predsednik eksekutive narodno - radikalnega dijaštva gosp. Fr. Semrov, udeležilo se ga pa je lepo število narodno - radikalnih akademikov, abiturientov in starejšin. Na programu dopoldanskega zborovanja je bila verska točka. Referirala sta gg. R. Krivie in J. Wratnik. Posebno referat g. Krivice je bil vseskozi stvaren, globoko premisljen in zanimiv. Referent je izšel iz programatične točke, da je vera privatna stvar in je na njej logično sezidal verski program narodnega radikalizma: verski individualizem in akceptiranje idej Svetobne Misli. O verski točki se je razvila obširna in stvarna debata, v katero je posegel velik del navzočih. Debata je bila vsestranska in bo gotovo veliko pripomogla do jasnosti v tej točki, glede katere je bilo v narodno - radikalnem dijaštvu marsikje dolje precej nejasnosti. Dopoldne je bilo na programu narodnostno vprašanje, o katerem sta referirala gg. Šlibar in Virant. Poudarjalo se je stališče, da je narodnostno vprašanje kulturno vprašanje. — Gosp. Agneletto je referiral o gospodarskem vprašanju. Njegova izvajanja so bila prav zanimiva, ker so bila podprtia s številkami in statistikami. — O vseh referatih se je razvila prav stvarna in obširna debata.

Na današnjem dopoldanskem zborovanju je na dnevnem redu politično vprašanje, dopoldne pa organizacija. Jutri dopoldne je zaključeno zborovanje in glasovanje o resolijsah.

Narodna obramba.

Vsem Ciril-Metodovim podružnicam. Kmalu bo dotiskan družbeni koledar. Ker so se lani nekateri marljive podružnice oglašale, da je škoda stroškov za posamezno razpoložiljanje, prosi jih sedaj vodstvo, naj naberejo v svojem področju naročnike ter jih naznanijo družbi, ki bo potem postala koledarje skupno podružnicam v razdelitve med naročnike. Cena koledarju bo 1 K 20 v. Denar se naj blagovoli skupno poslati na položnici.

Ko mene več ne bo... Prva češka zavarovalnica na življenje v Trstu je poslala družbi sv. Cirila in Metoda zopet štiri police štirih rodoljubov, ki so se zavarovali na življenje družbi v korist za vsoto 2500 K. Med temi vnetimi rodoljubi je g. Justin Krizmančič, trgovec v Trstu, ul. Nuova 37. Nadejamo se, da vrli slovenski mož dobi posnemovalec med slovenskimi trgovskimi tovarši, med slovenskim občinstvom pa dejansko priznanje s pomnoženimi naročili po geslu: Svoji k svojim. »Prva češka« si je pridobila za družbo sv. Cirila in Metoda že lepih zaslug. Hvala jeji Hvala požrtvovalnim rojakom!

za Ciril - Metodov občinstek skind so se nadaljujejoči sledili p. n. sg.: 820. dr. I. Lukš, a. kr. profesor v Novem mestu ob prilici odhodnice po prijateljih (plačilo 172 kron); 821. Vavken Janko, ravnatelj braničine v Celju (plačilo 200 kron); 822. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Senožečah (plačilo 200 K); 823. Neimenovani iz Ljubljane (plačilo 200 K).

Slovenski jug.

Ustanovitev krščansko - socijalne stranke na Hrvaskem. Fuzija hrvaških klerikalcev in frankovev se izvrši dne 15. septembra. Za predsednika krščansko - socijalne stranke bo izvoljen krščeni Žid dr. Josip Frank, ki je svoje dni že bil tudi brez konfesije. Ker je dr. Frank bolan, bo predsednikove posle vodil podpredsednik dr. Aleksander Horvat. Dosedanje klerikalno glasilo »Hrvatsko« preneha izhajati. Glasilo nove stranke bo »Hrvatsko Pravo«, ki izpremeni svoje ime v »Hrvatska Država«. Dolgove »Hrvatskega Prava« prevzame nova stranka. Treba bo za to 100.000 K, ki jih bo posodila »Katoliška Banka«.

Prestop v izlam. Znana puštolovka Miličević - Marjanović, ki je zgolj iz želje, da bi se o njiju govorilo in pisalo, hotela igратi vlogo v znani Hofrichterjevi aferi, je pred kratkim prestopila v izlam. Dobila je ime Mejra.

Črna gora anektira Novi pazar? Belgradska »Politika« javlja, da bo v kratkem Črna gora anektirala del novopazarskega sandžaka, in sicer v sporazumu z Rusijo, Avstro - Ogrsko, Bolgarsko in — Turčijo. Ta vest je malo verjetna.

Razne stvari.

* Pruska klobasa in pruska justicia. V Glogavu na Prusku je bil neki mesar obsojen na stiri meseca ječe, ker je deval v klobase slabo meso pa mnogo vode. Značilno za razsodbo je to, da se v razlogih poudarja, da je mesar posebno zato dobil tako ostro kazen, ker njegovih klobas ne kupujejo samo revnejši ljudje, marveč jih uživajo tudi najvišji krogli v Glogavu. Mesar se je proti obsojni pritožil, toda tudi prizivno sodišče je bilo menda mnenja, da zaslubi ostrejšo kazen, ker jedo njegovo klobase tudi boljši ljudje, kajti potrdilo je obsodbo prvega sodišča. Če bi jedli slabe klobase samo nižji sloji, potem bi bil mesar najbrž obsojen samo na malenkostno denarno kazen.

* Oves in madžarski aristokrati. Več visokih madžarskih aristokratov je sklenilo takozvani ovesni obraz. Odpolali so po deželi svoje agente, ki bodo pokupili ves oves.

* Dvočakov spomenik v Horjeh. Na Češkem je bil preteklo nedeljo dopoldne odkrit prvi spomenik nesmrtnemu češkemu komponistu Ant. Dvočaku, in sicer v Horjeh. Spomenik je izdelal kipar Vávra iz Prage, iniciativno zanj pa so dala hočka pevska društva »Dálbor«, »Ratibor« in »Vesna«. Slavnosti odkritja so se udeležila zastopava številnih čeških mest (med njimi je bila zastopana tudi Praga), deputacije pevskih, glasbenih in dr. društev itd. Slavnostni govor je imel kapelin präškega »Hlahola« prof. Piskáček. Popoldne je bila ljudska veselica.

* Iz statistike mesta Dunaja. Mestni magistrat dunajski je izdal trčkarjev statistično knjigo, iz katere po posnemamo sledi: koncem leta 1909 je Dunaj postal dvomilionsko mesto; ima namreč 2,085.900 prebivalcev. Pred sto leti je imel samo 324.092 prebivalcev. Porok se je bilo l. 1908 (za l. 1909 številke še niso objavljene) 18.453, otrok se je rodilo 52.102, umrlo je pa 34.672 ljudi. Od prebivalcev je bilo na Dunaj pristojnih samo 636.230 oseb.

* Spomenik Rousseau. Dne 4. t. m. je bil v Chamberi na Savojskem v prisotnosti predsednika Fallièresa odkrit spomenik pisatelju in pedagoškimu Jeanu Jacquesu Rousseau. Predsednik Fallières je na banketu napil prijateljstvu Francije in Italije.

* Bivši črnogorski minister amnestiran. Iz Črne gore poročajo, da je bil bivši črnogorski minister Gjurović, ki je bil zaradi bombne afere obsojen na 10 let ječe, iz Podgorice prepeljan v cetinjsko bolnišnico. Tam ga je obiskal zadnje dni kralj s svojo hčerjo, laško kraljico Heleno. Kralj je predstavil hčeri Gjuriću s temi besedami: »Tu ti predstavljam enega klubasa! (člana tedanjega opozicionalnega kluba). Kraljica Helena pa je dala Gjuriću roko in dejala: »Svobodni ste! In kralj je dejal: »Vzemi klapo, laško greš, kamor hočeš! Gjurić se je takoj preselil v cetinjaki »Grand hotel«.

* Šestdesetletje delnega sestnika. Češki pravnik Fr. Storch praznuje dne 13. t. m. svojo šestdesetletnico. Habilitiral se je l. 1875 na

profesijski univerzi na kazensko pravo in kazenskogospodarski red. L. 1904-1905 je bil rektor češke univerze. Napisal je znano pravnički znanstveni članki, med njimi »Sistem avstrijskega kazenskega postopeča«, ki mu ni para v celi pravnički literaturi. V zadnjem času se je prof. Storch udeleževal prav intenzivno posvetovanj glede reforme našega kazenskega zakona.

* Provrečitelje počarja na brzeljki razstavi so že dobili. To je neki obiskovalec razstave, ki je vrgel stran gorečo smotko. Proti začigalcu se je uvedla kazenska preiskava.

* Avstrijski vovh v Srbiji. V Kalpi na Srbskem so aretirali avstrijskega stotnika Rodiča. Pri njem so dobili različne vojaške zemljevidje Srbije in zelo kompromitirajoče papirje. Rodič je sotrudnik »Danzers Armeezeitung«.

* Konček zakonodavstva. V Nemškem Kralupu na Češkem je skušal ruder Krejči pregovoriti svojo ljubico, ženo rudarja Kulma, naj bi ž njim pobegnila. Ker Kulmova tega ni hotela storiti, je Krejči zaprl vrata, ustrelil najprej njo, potem pa še šamega sebe. Kulmova je zapustila dva majhna otroka.

* Dragi pojubi. Zidarski mojster Juri Pucher v Lipnici se je začel siljevatisoprogri nekega oskrbnika. Žena pa za zidarja ni marala in se ga je kreplko branila. Končno je Pucher zagrabil žensko čez roke ter ji pritisnil tri glasne poljube. Deželno sodišče v Gradeu je te dni obsodilo vročekrvnega mesarja radi omejitve osebne svobode na tri dni zapora, torek za vsak poljub in dan. Mož najbrže ne bo več po sili poljuboval žensk.

* Samomor nezveste žene. 22letna omožena Nemka Marija Kirchner je s svojim ljubčkom Eitzenom pobegnila v Ameriko. Nekaj tednov sta prečno živila, potem pa se je začel med njima ravn in kavos. Kirchner je slednji zahtevala, naj ji Eitzen preskrbi denar, da se vrne v Evropo. Pred neko kavarno v New Yorku, v kateri je bil Eitzen zaposlen, je tako kričala, da so jo zaprli. Ko je bila sama na policijski stražnici, si je pognaла kroglo v glavo.

* Steklarska stavka. Na severnem Češkem so začeli stavkati vsi delavci po tovarnah za steklo. Zahtevajo boljšo plačo.

* Napad na kanonika. V Velikem Varadinu je bivši učitelj Ivan Mocil polil z vitriolom kanonika Atanazija Ciceronesca, ko je prišel iz škofije palače. Kanonik je dobil precej nevarne opekle na obrazu. Pri napadu je Mocil vzklikanil: »Zdaj se maščujem radi oporoke!« Oče napadalec je bil namreč rumunski duhovnik, ki je svoje premoženje najbrž vesil prigovarjanju kanonika Ciceronesca zapustil cerkvi, dočim je svojega sina popolnoma prezrl.

* Madžari na Hrvaskem. Ogrska banka v Budimpešti je kupila posestvo »Moslavina« na Hrvaskem, last belgijskega generalnega konzula Doretsa na Dunaju, za štiri milijone kron. Banka je že odpordala za 2.700.000 K gozdna lesnem trgovcem v Osijeku. Ostalo posestvo bo banka parcelirala in prodala madžarskim kolonistom.

* Madžarsko. V občini Celna na Ogrskem so trije orožniki srečali rumunske kmete, ki so imeli pripete svoje narodne znake. Orožniki so zahtevali, da morajo Rumuni svoje znake odstraniti, česar pa niso hoteli storiti. Med orožniki in kmeti je prišlo do prerekanja, slednji so začeli orožniki strelijeti. Dva kmeta sta bila ubita, trije pa težko ranjeni.

* Požar v vojašnici. V Parizu je nastal v neki pehotni vojašnici požar, ki je uničil celo vojašnico. Eksplozija je bila tako močna, da je poškodila tudi vojašnico v naslednjem podrumu. Šest ljudi je bilo ranjeno.

* Zadavljena prostitutka. V Altoni so našli prostitutko Schuteil zadavljeno. Več sumljivih moških so zaprli.

* Draginja mesa. Socijalno - demokratična stranka v Budimpešti pozivlja prebivalstvo, naj se vzdržuje mesa. — Po mestih v zahodni Nemčiji se vrše protestni shodi radi draginje živil. Kot vzrok se navaja varstvena carina in zaprtje mej, ki je samo v interesu nekaterih agrarnih kapitalistov.

* Nove vrste topove uvedejo v kratkem v avstro - ogrsko vojsko. — Top bo 50centimeterska havbicna in se bo lahko prenašal v posamičnih kosih.

* Peškušil dvigniti v zrek urad. Iz New Yorka poročajo, da je nek odpuščen pasnik Great - northern železnice poskušal dvigniti v zrek urad z nitroglycerinom. No, na ardo ga je začel pri tem čista detektiv, ki ga je že pred izvršitvijo zločina ustrelil.

* Angelj varuh ga je zagospodaril. Minarčki mojster Schratzenstaller v Monakovem je bil voč lot v kapacitetno ozemlju sestavljeno s »bratca«. »Brat« pa kuto ni ugnal, nato je ga vrgel pred, tako da je izsakal.

Angelj varuh ga je izsakal. Mož je pa tudi pozneje prav po samostanskem živel, kar najbolj doznauje obraznavca, ki se je te dni vrila pred dodelnim sodiščem v Monakovem. Bivšemu »bratu« in sedanju mu zakonskemu možu se se v čestih slednjih dokazale razne grdočije s 4 do 14letnimi deklicami, za kar je mož dobil tri leta ječe. Schratzenstaller je sprva tajil, ko je pa uvidel, da mu tajenje nič ne pomaga, se je udal v svojo usodo, rekoč: »Me je že menda angelj varuh zapustil!«

* Nemški častnik aretiran radi volumna. V Portsmouth so aretirali nemškega oficirja Elma, ko je fotografiral tankajšnje utrdbne. Stvari pa ne pripisuje posebne važnosti, ker so portsmoutske utrdbne že takoj stare, da same od sebe razpadajo.

* Bodilo že obžalovali. V Avstraliji zmaguje pri raznih volitvah delavska stranka. Stranka zdaj naznamna, da bo pognala požrešne »landlord« iz dežele, da bo trustee podzavila in da bo povabilo v Rusijo zatirala Zide, naj bi se naselilo v Avstraliji. Ce bo avstralska delavska stranka to poslednje res storila in se bodo Židje njenemu vabilu tudi odzvali, potem bo stranka gotovo že bridko obžalovala ta svoj korak.

* Zarota v Arabiji. V Arabiji obstoji baje obširna, tajna organizacija, ki hoče strmolagativi sedanjem mladostnišku vlado in odstaviti sedanjega sultana. Vlada je odredila že več aretacij in v kratkom pošlje baje tudi več et in Arabijo.

* Otrok v korzu. Blizu Puntiama pri Gradeu je našel nek užitniški paznik na njivi, obsejan s korzu, nekaj dni starega jokajočega otroka. Otroka je odložila v korzu nezakonska mati, dekla Terezija Assei iz Neudorfa pri Wildonu. Neusmiljeno mater so zaprli.

* Ruski Židje v Ameriki. Ruski Židje so se začeli v velikanskem štetilu naseljevati na jugu Zedinjenih držav. Ladje plujejo na naravnost v Galveston. V teku dobrega meseca so prisile tri polne ladje Židov. Vlada Zedinjenih držav kaj nerada to opazuje in je odredila zelo strogo kontrolo nad vsemi došleci. To pa ne bude preprečilo ali oviralo naseljevanja. Saj je znano, da imajo Židje velikansko pomoč v svojih milijonarjih, katerih je v Ameriki zelo veliko.

* Nepošten ruski pismosno prijet. Detekti so prijeli 29 let starega Teofila Pawlučka, katerega so iz daljne Sibirije zasledovali. Pawluček je baje ukral 6300 rublov, ko je bil ruski pismosno, in pismo s to vsoto zase obdržal in pobegnil, namesto, da bi ga izročil lastniku. Ruski generalni konzulat zahteva, da se Pawluček vrne na Rusko in izroči oblastim. Zagovornik Pawlučka zagotavlja, da ako bude ta izročen ruskim oblastim, bo s smrto kaznovan, ker pošta na Rusku je deloma podrejena vojaški upravi.

* Kako se postopa z bogatimi morilci. Porter Charlton, ki je priznal, da je umoril svojo ženo in vrgel njen truplo v jezeru Como v Italiji, se prav dobro počuti v zaporu in živi prav dobro, seveda v zaporu. Sedaj po dvakrat in trikrat na dan v banji v kopališču sobi in sedeč v gorki vodi, čita pikantne knjige. Kopališče nahaja se poleg celice. Ko je paznik izrazil svoje začuden